

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnic sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej

Tečaj XIX.

V Ljubljani 1. kimovca 1866.

List 25.

Kaj je zapeljana deklica?

Dosti je bilo in je hudih priložnost, v katerih so-vražnik duš in nevošljivec našega zveličanja kosi rožice nedolžnosti; — pa kaže, da še več tacih nevarnost nastaja. Treba je torej poštenim dušam vsih pomočkov poiskati, da bi se poštene ohranile in ne šle pod smertno kôso. Išite pomočkov na domu, v cerkvi, v svojem sercu in zunaj serca, v molitvah in raznih prevdarkih, varovajte se vsih mrež in nastav, ogibajte se vsacega orožja, naj bo skrito ali očitno, sladko ali rezno, ki žuga vašo dušo umoriti. Kar vam en sam nezavarvan trenutek vzame, tega vam nebo in zemlja več dati ne more!

Prevdarite, kaj je zapeljana deklica?

1. Svetilnica brez olja. Nekdaj je bila ona večna luč pred živim Bogom, kateri je v njenem sercu prebival, in njena nedolžnost je bila naj lepši lučica, ki je svetila pred tem tabernakelnom. Zdaj pa je Bog zapustil svetišče, ker je luč nedolžnosti v njem ugasnila.

Kaj je zapeljana deklica?

2. Zvenjena cvetlica, kateri je glavica omahnila, lepi duh se v smrad spremenil, in ktere so zapustile prijazne čebelice, namreč nebeški angeli, zato ker so se v njenem sercu zalegli seršeni, črni žoharji in gnjusni červi.

Kaj je zapeljana delica?

3. Zvezda, ki je z neba padla. Spremljala je v svoji nedolžnosti solnce in mesec, bila je sosednja zgodnje danice; zdaj pa se je uternila in padla je v brezno, iz katerega jo premore le še en sam podajavnik vzdigniti, ako se ga urno prime, in se spokorjen je imenuje.

Kaj je zapeljana deklica?

4. Angelček veržen iz svetega raja. V tem raju nedolžnosti se je zaupljivo z Bogom pogovarjala in v ljubezni njegove povelja poslušala. Berž pa, ko je kači uho nastavila in prepovedani sad okusila, se je Bogu zamerila in meč jeze Božje jo je pahnil iz raja svete nedolžnosti.

Kaj je zapeljana deklica?

5. Pošast, Bogu in ljudem zoperna. Zapeljivci sami nekak gnjus dobé do uboge Evine hčere, ktera ni bila stanovitna najdena in je milost Božjo po-taptala, kakor njena prva mati.

Kaj je zapeljana deklica?

6. Sad, ozorjen za pogubljenje: temen oblak, iz katerega jeza Božja šviga; gnjezdo gadov, zmajev in modrasov.

Kaj je zapeljana deklica?

7. Milovanja vredna stvar, ki naj nebo in zemlja zdihuje, da bi ne obupala, se od pregrehe do

pregrehe ne pogrézovala; temuč urno urno se vernila v naročje milosti in k nogam Kristusovim, kakor nek-daj Magdalena.

Kaj da je zapeljana deklica, kolika reva, kakošna vsega milovanja vredna sirota, prav živo popisuje sv. Hieronim v pismu do neke zapeljane device. Tako-le jo nagovarja:

„Do tebe se obrnem, ki si ime in čast device zgubila. Kje čem začeti, kje končati? Ali naj poprej do-povedujem vse dobro, kar si zgubila, ali naj milujem napréd nesreče, v ktere si se pogrznila? Bila si de-vice v paradizu Gospodovem, bila si v cerkvi nevesta Jezusa Kristusa, bila si tempelj Božji, bila si stano-vanje sv. Duha, in ko ti tolikrat pravim: bila si, pač moraš ravno tolikrat zdihniti, da nisi več, kar si bila. Kakošno spremenjenje se je s teboj dogodilo? Iz device, iz neveste Kristusove si postala ostudna posoda hudi-čeva, iz tempeljna Gospodovega si postala hlev neči-stosti, iz stanovanja sv. Duha si postala prebivališče ne-čistega duha iz pekla. Ki si se poprej zavoljo čistosti serca lesketala kakor naj čistejši zlato, si zdaj tako zaničljiva postala kakor blato na nesnažnih ulicah. Gorje ti, nesrečna; rečem ti še enkrat, nesrečna, gorje ti! ki si toliko milost in časti v tako kratkem času zapravila. Ako bi bila natorne smerti umerla, govori nadalje svet-nik, bi bili tvoji prijatli nekoliko časa po tebi žalo-vali, kmali pa bi se bili zopet veselili misleči, da si šla kakor devica v nebesa. Zdaj pa žalujejo zavoljo tebe, ker si mrtva in vendar ne mrtva, ker si živa in vendar ne živa: mrtva zavolj zgubljenega poštenja, in živa k svoji sramoti. Obljubljeno večno kraljestvo si pozabila, pozabila na strašno sodbo, ktera bo zadela nečistnike. Pogrznila si se v pregreho, ktera v naj britkejši smrti, v večnem pogubljenji svoj konec ima.“

Potem je svetnik njenega zapeljivca nagovoril, in imenoval ga je kačjega sina, hudičevega sluga, oskru-nivca tempeljna Božjega, ki bi mu bilo bolje, da bi ne bil nikoli stopil na svet.

Mladi in stareji ljudje, premislujte te besede! Go-voril jih je svetnik, učen mož, po vsem svetu sloveč cerkveni učenik.

Ker je čez vse to nespametna deklica tudi naj veči goljufica in slepivka same sebe, naj pristavim tudi še resničen zgled, ki ga pripoveduje Leopold Kist. *)

Mlad človek, zal in zdrav kakor riba, stori znanje z ubogo deklino. Prisega ji „večno ljubezen in zve-stoba.“ Ko bi to tudi res bilo, se z izdajstvom Bogu nikoli ne smé kupiti taka „ljubezen in zvestoba.“ Toda, kdor svet pozná, le predobro vé, da take prisége niso piškavega oreha vredne, da so vaba, v kateri

*) Zeitlicher Schatzgräber, Mainz 1866; kaj dobre bukve.

je skrit ostri ternek, na katerega se sirote vjamejo. Te prisegel so tatinski ključki ali vetrihi za vse lahko-verne sereca in nepremišljene Evine hčere. Tudi evica naše žalostne dogodbe je verjela slovesnim in gorečim obljubam in prisegam unega mladenčca, akoravno so jo dobromisleči in skušeni ljudje svarili, in akoravno so bili tudi starši vsemu temu naravnost nasproti. Posebno so oslepljenki pravili, da tako bogat mlad človek bo javalne snubil tako revno deklico, da najberže je zapeljevanje njegov namen. Tudi so jo opominjali, da je bil ta človek več let v stanu, pri katerem čistost ni v naj lepšem cvetu; pa še k vsemu temu, da je naročen pri neki razposojevalnici (posojilni bukvarnici, Leihbibliothek) ter z veliko strastjo prebira naj ostudniši romane (umazane povedke); v cerkvi pa, da ga je redkokdaj viditi. Deklica pa je bila in ostala neverna Tomaževka, — slepa in gluha se je udala zapeljivcu. — Kje pa jo najdemo v malem časku dvanajst mesecev? Pred sodnikom stoji kakor od slane oparjeno velo drevo in svojemu stranskemu sadu za preživek tistega toži, ki ji je poprej večno ljubezen prisegal in lagal. Kaj tedaj je bilo iz te „prisegel“? Se nekaj več. Iz prelomljene „prisegel“ se je izlegla tudi še kriva „prisega“, ker zapeljivec je odbijal in tajil prilastovanje tega lesnikovega sadu. Vendar to je bilo že vse prestrašno; torej se Bog za sodnika in maševavca skaže. Od dneva krive prisegel je mladi zapeljivec bolehal; nagla sušica mu je vzela cveteče lica, mu spodjedla vso moč. Kakor je bila hitro zginila njegova nedolžnost, tako naglo naglo je šla za njo vsa telesna lepota in krepkost. Reven je medlel in hiral, vsem dobrim se je do njega studilo, — in v pol leta ga je zemlja pokrivala. — Strašen nasledek razuzdanosti in mesene ljubezni za oba. Tako pregreha sama sebe tepe....

Hudobna mačeha.

(Sp. Andrej Makarovič.)

Bogoljub St. je bil še precej premožen posestnik v K. Imel je zvesto tovaršico in milo mater treh čednih otrok, ki jo je močno spoštoval in čislal, ker je bila zavoljo svojih sprelepih lastnost vse časti vredna. Bogoljub je bil pobožen mož; zato mu je bil pa tudi Bog njegovo premoženje blagoslovil. Imel je vsega zadosti, zraven tega mirno in zadovoljno serece, kar je pač prva dobrota. Kdo ne poreče, da je bil srečen. Toda na svetu je ni stanovitne sreče, kadar se človek naj manj nadja, takrat se mu prijazno solnce skriva, in obdaja ga temni oblaki britkosti, hudournik nesreče se odpre. Pritepla se je v St. ovo hišo neprepričljiva in merzla zmert in pobrala mu je ljubo zaročnico ter veliko žalost naredila med hišnimi, ki niso mogli nikdar več pozabiti skerbne in pridne gospodinje.

Bogoljub je hitro sprevidel, da mu ni brez žene ostati zavoljo tolikanj hišnih opravil in zlasti zavolj dobre izreje otrok. Sklenil je tedaj zopet oženiti se, akoravno je dobro vedil, da enake ne najde več, kakor je bila ranjca Gervazija. Dolgo je tedaj premišljeval, ktero da bi snubil. V vasi in po okolici jih je bilo sicer dovolj, ali po volji mu ni bilo nobene, ker ni hotel taci, ki so le po lepem primozenju hrepenele, od gospodinstva pa nič vedile niso. Med vsemi se mu je še naj pripraviša pozdevala sosedova Katarina, čedno dekle blizu dvajset let. Njeno pridnost, varčnost in razumnost je posestnik dobro poznal, ker je bil velik prijatelj njenega očeta. Njej je svoje misli razodel, in v kratkem času sta si že pred altarjem roko podala.

Mlada gospodinja ni bila preslaba. S privajeno delavnostjo se je gospodinstva poprijela, moža je spoštovala in mu vedno vdano in ljubeznjivo serece skazovala;

ali proti otrokom — proti otrokom je bila le mlačna, kakor so mačeha radi marsikterokrat, da bodi Bogu po-toženo. Ne smemo pa grajati vseh sploh, ker velikrat so tudi dobre in skerbne za svoje pasterke tako, kakor za lastne otroke.

To nemarnost je Bogoljub hitro zapazil in kakor skerbni oče je ženo svaril, naj na otroke bolj pazi. Ona se je pa le izgovarjala, da ji neštevilne hišne opravila tega ne pripusté, in pri tem je ostalo. Bogoljub je mogel semtertje po svojih opravkih in serece ga je bolelo, kadar je pomislil, da so njegovi otroci doma zapušeni, ko se je bil vendar naj več le zato oženil, da bi otroci ne ostali brez pridne matere in brez lepe odreje.

Še celo zlobno je Katarina s pasterki ravnala. Le od strani jih je pogledovala, kakor da bi bili nepotrebna stvar pri hiši. Zato so se je pa tudi uboge sirotice ogibale, kar je bilo koli mogoče. Malokdaj, in sicer le kadar so bili očeka doma, so se ji približali, navadno so se pa klatili semtertje po vasi, po mejah in potih. Večkrat je Katarina pozabila še skorjico kruha jim podeliti. Mnogokrat so si mogli lačni in jokaje terdo posteljico poiskati, ker se niso prederznili mačeho kruhka poprositi, da bi namesti kruha zaušnic ne prejeli.

Še žalostnejša pa jim je bila, kadar jim je snog polja pokrila, kjer so imeli po leti edino razveseljevanje. Noč in dan so zdaj v temni in merzli čumnati prezebavali.

Nekega zimskega večera je gosta megla celo vas s černo in mokro temo pokrivala. Katarina je bila s posli in z otroci sama doma. Gospodar se je bil po svojih opravkih podal v daljno mesto. Že pozno ponoči pride k njej staro staro babše, ktero je gospodinja že od nekdanj poznala. Ime ji je bilo Madlena Rudečacapa, ker je vedno imela na glavi rudečo capo, bila je velika in prav neprijetnega pogleda.

V desnici je nosila dolgo palico, na levem komolcu pa pletenčico. Nekdaj je kupčevala z molki ali roženkanci, podobami in družimi enacimi rečmi. Zdaj pa, ko se je bila že postarala, da ni mogla več taci reči od terga do terga prenašati, je živela od miloščine miloserčnih ljudi. Zraven tega si je pač še kakor žalnica pri pogrebih nekatere solde prisluzevala. Kmetom se je posebno s tem prikupovala, ker je premogla za deset družih rjuti in kričati.

Katarini je bila starka došla ravno o pravem času, da je dolgi zimski večer ž njo začela, sicer bi ji bilo dolgočasno, ker so se bili otroci in hišni že spat podali. Vedila je dobro, da ima Madlena polno pletenico pripovedek zanj pri sebi. Zato ji je hitro pripravila, kar je bilo naj boljšega v kuhinji in v kleti, in lačna starka je mizo hitro spraznila. Potem se okajla in zgovorni jezik se ji hitro omaje. Poprašuje, kako da je z gospodinstvom, kako z otroci, pa kje da je gospodar. Potem govori, kakošno je vreme, kaj ljudje po vasi delajo, kako spačen je današnji svet, kako je vse nehvaležno, in še veliko družega, kakor je enacij babie navada.

V peči so bili že vsi zglavniki pogoreli. Zunaj je grozen veter tulil in razsajal, da se je poslopje stresalo. Madlena ji je bila že skoraj razložila vse novice in malo da ni imela več govoriti.

Pa Katarina jo zdaj nagovarja, naj bi ji še kake „vestorije“ ali pravljice pripovedovala, kakoršne je na maternem domu pri kolovratu tako rada poslušala. „Prav rada bi vam nekatere povedala,“ reče Rudečacapa, „pa moja pamet mi bo že skorej ugasnila kakor svetilka, kteri olja primanjkuje. Tedaj ne vém, ali bom kos le eno samo pripovedko do konca povedati.“

„A kaj to! povejte, kar znate; kar ste pozabila, si bove pa domisljevale.“

„Tedad naj bo, bom poskusila neko čudno, ki sem jo pri kolovratih že večkrat z veliko pohvalo pripovedovala. Pa vender ne, — te pa nečem.“

„Zakaj pa ne?“

„Ker je prestrašna; govori od matere, ki je bila iz groba vstala.“

„Iz groba!“ — popraša preplašena Katarina.

„Res da; prav iz groba je bila prišla svoje otroke tolažit, ker jih je njih mačeha prehudo imela in zane-marjala.“

„Ali ta mati ni bila samo na videz mrtva?“

„O ne, mrtva je bila mrtva, že nekatere leta je bila pokopana.“

„In verjamete vi, da se je to resnično prigodilo?“

„Ljudje v naši vasi so tega priča in jaz sama ne dvomim o resnici te pripovedke. Pa tacih reči jaz vender po noči rada ne pripovedujem. Duhovi stojijo za tistim, ki od njih govori in ga poslušajo.“

Nehoté se Katarina ozrè, kakor da bi ji bil blede obraz ranjce Gervazije od zadej čez rame pogledal. „Prav govorite,“ reče potem vsa prestrašena; jaz se duhov močno bojim; ali to povest bi pa vender rada slišala. Le povejte jo, naj bo, kar če.“

„Če že ravno želite, naj pa bo, bom povedala,“ reče Madlena. Potem se prekriža in jame: Kdor se varstvu Gospoda in svete Uršule z enajst tisuč devicami priporoča, temu se ni treba bati podzemeljskih duhov. Toda zdaj pa začnem, ker je že pozno. Pred veliko leti je živel v naši vasi premožen kmet. V naj lepših letih mu je bila nemila smert ženo pobrala, ki mu je šest lepo izrejenih otročičev zapustila. Oče sam ni mogel za-nje skrbeti; njegove opravila mu tega niso pripustile. Zato se pa v kratkem zopet oženi. Naj berkejši deklico cele okolice si izbere. Ime ji je bilo Jera. Za otroke, ki jih je v hiši našla, ni nič marala, temuč še celo pretepala jih je, kadar so jo kruhka prosili, vedno je z njimi hudobno ravnala. Verh tega jim je bila še posteljice proč pobrala, ktere jim je bila ranjca mati napravila, da so mogli na tléh na terdi slami ležati.“

Katarino obhajajo pri teh besedah posebni občutki in ne more jih skrivati.

„Ginjeni ste,“ reče starka. „Res, res, že poprej sem rekla, da je to kaj ginljiva pripovedka, ki zamore vsako žensko stresti, posebno pa hudobne brezvestne mačeha; — pa le poslušajte. To gerdo ravnanje z otroci je očeta močno žalilo. Pa predober je bil in ni se mogel terdovratni ženi zoperstaviti. Otroci so se smilili vsem sosedom in tudi ti so jo svarili, pa vse zastonj. Blizo je stanoval tudi star star možiček, ki so ga sploh le starega preroka imenovali, ker je vedil vsakemu dober svet dati, kdorkoli je k njemu prišel. Naj večjo čast pa si je bil v okolici pridobil, ker je znal vreme napovedovati. Devetdesetletni starček je sam v svoji kočici mirno živel. Z vsemi je bil prijatelj, pa z nobenim ni imel posebne tovaršije. Nikdar ni nobene spregovoril, če ga ni kdo poprej nagovoril. Tim večje čudo je bilo, da je neko nedeljo pervikrat zoper svojo dolgo navado uno hudobno mačeho nagovoril.“

„Ljuba Jera,“ ji reče, „slišim, da z lastnimi pasterkami hudobno ravnate, to vam ne dela spoštovanja. Pomislite, kako odgovornost da si napravljate. Ne izžimajte s svojo terdobo solz iz milih očesic nedolžnih otrok, da ne pride njih jok do ušes ranjce njih perve matere. Sicer utegne hladno zemljo zapustiti in priti od vas odgovor tirjat.“

Tako je revni sivček govoril in odšel; pa njegove ljubeznjive besede so zlobno mačeho hudo razkačile in od tega časa je z otroci še hudobnejše ravnala, kakor poprej.

O svetih treh Kraljih je bilo in merzla noč je vas pokrivala. Veter je okoli osneženih hiš tulil in razsajal, da je vse zbudil, kar ni terdno spalo. Jera je hotla na postelji ravno na drugo uho obrniti se, kar se kladvo na starem zvoniku dvigne in dvanajsto uro mogočno odbije, da se daleč na vse strani razmeva. Po vasi je bila tihota, kadarkoli je veter potihnil.

Po poti, ki derži na pokopališe, Jera sliši zdaj stopanje počasnega popotnika, ki se je hiši bližal, kakor je Jera sodila, ker stopnje so bile vedno glasneje.

Zdaj zalaja dvorni pes na Katarininem dvorišu.

„Zunaj mora kdo biti,“ pravi Katarina. „Gol nikdar ne laja za nič.“

„Kdo mislite, da bo zdaj ob ti uri zunaj?“ reče Madlena. „Moja pripoved je vašo domišljivost razdražila, zato bom pa raji molčala.“

„Tega pa ne, bom že rada poslušala; le povejte do konca,“ pravi Katarina težko sopé in posluša, kdo bi utegnil zunaj biti.

„Tedad nikar me ne motite več. Zdaj pride naj lepši.“

„Hudobna mačeha,“ nadaljuje Rudečacapa, „hudobna Jera se je popraševala, kdo da more tako pozno zunaj biti; in na pamet ji pride starčekovo žuganje, da pride ranjčica iz groba od nje odgovorati. Ta misel jo je tako presunila, da je omedlela. Ko se zopet zave, so bile popotnikove stopnje že potihnile, najberže je že pred uratmi stal. In res slišala je roko po vratih tipati, kakor da bi kljuka iskala. In našla jo je. Vrata so se z močnim ropotom odperle, in Jero je samega strahu merzel pot oblil.“

Ravno ta hip se odprejo tudi duri Katarinine hiše z glasnim rožljanjem. Bleda Katarina z zamolknim glasom popraša: „O Mati nebeška! ali ne slišite, da nekdo naše vrata odpira?“

„Kaj še! to je naj berže le veter, ki jih stresa,“ zaverne Rudečacapa.

Pa te besede niso Katarine nič kaj potolažile, temuč tresla se je kakor šiba na vodi. Starka se za to ne zmeni in dalje pripoveduje: „Ropot vrat, ki je celo poslopje stresel, je zlobno Jero še bolj prestrašil. Strahu se je tresla, kakor da bi jo huda merzlica makatala in z zobmi je luskala, da se je po sobi razmevalo. Debele kaplje potu so ji obraz oblivale in nehoté je oči proti vratom vpirala. Tiho je bilo zdaj po hiši in po vasi. Veter je bil potihnil, kakor da bi ga bil čar pregnal.“

(Dalje nast.)

Tri mesece na Jutrovem.

III.

Saron.

Dolina, dolina,
Ravná prezala Saronka!
O koliko se spomina
Na tvojem lieu lesketá!
Kako vsa v cvet si bla oblečena,
Vsa z žitom, sadom blagodarjena,
Igralo se po tebi čed kardelo,
Je mestice pri mesticu slovelo. —

Gnjusoba, gnjusoba
Te krila je Filiščanov!
Vtonila je doba,
Ko živčkal meč je Goljatov.
Sinovi Bólijal so memo šli,
Molóha, Dágoná nikjer več ni.
Očaka Jakopa junaki davni
Ohranijo spomin si v tebi slavni.

Osoda, osoda, ...
 Res'vala te junakov moč
 Od roda do roda;
 Pa pokriva te še gosta noč. —
 Ko skušiš vsih narodov zmés,
 Prisije solnce ti z nebes,
 Nesrečna! nisi bila lepote vredna,
 Zato teptá te še oblast nevedna! —

Od Jafe do zaželenega Jeruzalema smo imeli še osem milj deleč ali poldrugi dan popotovanja. Pervi dan nam je bilo iti samo do Rame ali Ramle, štiri ure. V saboto pred tiho nedeljo, 17. sušca po kosilu je že čakalo pred samostanom toliko arabskih pegazov, kolikor je bilo naših romarjev, in pa še več; tudi nekoliko bratov dolgouhov za robo in za arabske dečke ali tudi dečmane je bilo zraven. Pa to reč moram nekoliko bolj pojasniti.

Ker skoraj nikjer na jutru ni ne potov in ne vóz za vožnjo, torej mora vsak popotnik jezdariti, kdor noče peš hoditi. Veči družbe si najmejo človeka, kateri jim sam za dostojno plačilo oskerbi vse, kar koli je treba za pot, konje, mule, osle, živež za po poti, kadar niso v kakem samostanu, in tudi šotorje seboj vzame, kadar se hodi po samotnih krajih itd. Tacega najemnika imenujejo dragomana ali tolmača, menda zato, ker tudi jezične opravila prevzame, ko skoraj noben popotnik ne zna deželne jezika. Po neki malo klasiški zblóji se imenujejo tudi mukeri, iz arabske besede „mekjari“, ki pomeni najemodajavca živine za ježo. Italijani so od tod naredili „mucheri“, in Francozi „moucrés“. Dragoman poiše in najme za družbo potrebne ljudi in živino od raznih na svojo roko, ter ima véasi cele trume ljudstva, ki tudi brez orožja niso, kadar gredo v nevarne kraje. Skorej vsak, ki mu posodi konjiča, dá z njim tudi kacega dečka, ako sam ne gre. In ta na oslu jezdé ali pa tudi peš hlačaje tuje gospode spremlja, in kateri je kaj bolj priden, se skerbno derži svojega konjiča in pa gospoda, kateremu njegovo živinčé služi. Kadar se pride do vode, ima dečko skerb, da konjiču uzdo vzame in ga napoji, kadar se počiva, da pegazu malo slame iz mavhe, oves ga obilno ne doleti; po noči nekoliko več. Veči del se pasejo o počivanji, še večkrat pa gole kamne premišlujejo. Prebijejo pa arabski konji, ako tudi ves ljubi dan ne jedó in ne pijó, kakor se dostikrat primeri. Tedaj se jim še huje godi, kakor véasi kranjskim param, ki morajo pod kapom na straži biti, ko njih gospodar v kerémi vince pije ali pa žganjčé serka. Pač obá poredno delata z ubogo živinico, pa vender z razločkom; arabec ne pósti le svojega konjiča, ampak tudi samega sebe (ti ljudje namreč silo malo in slabo jedó, bolj pa duhan puhajo), naš voznik pa konja posti, ko samega sebe napaja. Poseben razloček je še ta, da tam v taki okolišini pije tobak arabec, tukaj pa konj.

Naš Dragoman je bil Hanna Avvad iz Jeruzalema, katolišk armencec, prav dober in priljuden mlad mož. Po naročilu iz Dumaja nam ga je najelo vodstvo avstrijskega hospica v Jeruzalemu, ter je z vso potrebno pripravo v Jafu naproti prišel. Plačali smo mu po trideset frankov od onod do Jeruzalema. To je bilo dosti drago; drugi dobijo dosti boljši kup, kakor pravijo. Zraven tega nas je pa tudi marsiktere škode obvaroval, in postregel, v čimur je mogel. Ko je zvedil n. pr., da so nas čolnarji iz parobroda tako ožulili, da smo mogli po pol napoleona plačati, je šel k vradni ter je polovico tega denarja nazaj dobil. Sej pred 112 leti je neki Čeh za to prepeljanje, kakor piše, 46 pará (ali nekaj čez en piaster = kaci 12 ukr.) plačal. Toda on nič ne piše od viharja, kakoršen je pri nas lomstil. —

Naše mavhe, kožnjake in telečnjake so pred odhodom pobrali dragoman in njegovi ljudje, jih povezali

in na posebne konje ali pa na osle spravili. Tudi nam popotnikom je bilo treba zasesti in vsak si je v čedi poiskal svojega lisca, vranca, murna, belca, sivca, lesjaka, pikea, rujavca, ali kakoršnega je zasačil. Jaz nisem svoj živi dan imel prilike jahati in tudi lastnosti konj nisem poznal, da bi vedil dobrega zbrati; vendar sem bil pri tej reči dosti srečen. Naj boljši jezdici so dobivali nerodne kleke in véasi slabo opravo, da se jim je vsak trenutek kaj utergalo, ali so tudi s konja cepali in se kaj pobili. Meni se ni ves čas romanja nič posebno hudega pripetilo.

O poli dveh tedaj zajezdimo v dolgi trumi iz mesta Jafe na pot proti Ramli. Naj prvo gremo med lepimi, s kaktovimi mejami obdanimi vertovi, pa kmali pridemo na prsto raván, na plan toliko imenitne doline Saron-ske, ki seže spod Karmela do Jafe, kaci 8 osem ur ob morji, pa zopet od morja proti Jeruzalemu gotovo kake štiri ure deleč. V svetem pismu se ta dolina preslavlja kakor silno lepa in rodovitna. Tudi zdaj je sem ter tje po nekoliko obdelana in mile cvetličice žalujejo tu pa tam kakor samice nekdanje silne lepote. Izaija je to ravnino z družimi kraji vred v njih prihodnji pustoti tako živo popisoval, kakor bi jih zdaj gledal; pravi namreč: „Dežela žaluje in peša, osramoten je Liban (ker nima več drevja), in gerd (poln skalovja, kras); in Saron je kakor pušava, in Bašan in Karmel se otresata (zgubljata gosto in lepo drevje). (Iz 33, 9.) Kar prerok govori od ravno imenovanih krajev, to veljá od vse, sicer prelepe nekdanj silo rodovitne zemlje, zdaj pa uklete, vse zapuščene in opustotene zemlje dežele Palestine.

Dolžno je opomniti, da v tem kraju so svoje dni prebivali tisti slaboglasni Filistejci s pregnjusobnim malikovavstvom in nečednim življenjem, s kterimi so judje imeli toliko vojsk in so bili od njih tako hudo nadlegani.

Kaj pa se vidi ob potu od Jafe proti Ramli?

Izidši iz Jafe se gre mem lepega vodnjaka, pred kterim je prijetna plan, obsajena s cipresami in starimi divjimi smokvami ali sikomori. Arabi imenujejo take kraje „vakuf“ (pobožno delo); namenjeni so za turške mošeje in svetišča, in nobena reč ne pripravi njih prenapetosti, da bi jih drugovercem oddali, n. pr. za kako cerkev ali svetišče. Kjer koli je kdaj stala kaka džamija ali mošeja, je „vakuf“, če bi bila tudi gnojna jama, in za noben denar ne dajo tacega kraja iz rok. Najberže bodo pa tudi v tem odjenjali, kakor so že v veliko družih rečéh. Imenuje se omenjeni „vakuf“ Abu-Nabbut-ov (mož betar ali gorjačar), ki je bil ob začetku sedanjega stoletja skorej čisto samosvojen poglavar v Jafi. Le-tá je bil ta „vakuf“ naredil, ali pa saj popravil.

V eni uri se pride do vasi Jazur-a, ki je na zelenem homcu ob levi med verti. Ob desni je pokopna kapela z deseterimi kuplami, ob strani te kapele pa marmorni vodohram z ozko odpertino in zraven veré iz opeke za popotnike, ako hočejo piti. Vertnar pri kapeli je za majhno letno plačo zavezan, da marmorno korito za popotnike z vodo napoljeno ohrani. Imenuje se „Ajn-Dalab“ (vodnjak platanov), ali pa „Ajn-Dolab“ (vodnjak hranivce). Mohamedani imajo enake vodnjake pogosto pri pokopališih, zlasti bogatini ob zalih rakah svojih deržin, in s tem, da popotnikom dobro delo storijo, menijo menda pomoči ali vstreči svojim ranjcem. Kakor Saintine piše, je ravno v imenovani kapeli po mohamedanskem izročilu grob preroka Gad-a, ali kakor on misli, berže grob védea Gad-a, ki ga je bil poslal David za tempelj les kupovat. Eno uro proti jugu je svetišče, silno česeno od musulmanov, imenovano „Nebi-Rabin“, v kterem bi bil po ravno tem izročilu grob očaka Rubena.

Dalje je ob desni imenitni kraj „Bejt-Dedžan“ ali Degan, to je, Dagonova hiša, tistega štoklastega filistejskega malika, kteremu se je tako huda godila, ker je bila skrinja zaveze blizo.

Dalje ob desni za streljaj od poti je vodnjak in revna vas Sarfand, ki menijo, da je nekdanji Get ali Gat, domačija Golijata velikana.

Preden smo dospeli v Ramlo, smo precej deleč od poti ob levi vidili imenitno mesto Lida (Lydda), ki je pa zdaj le prosta vas. Lida, nekdanj in zdaj po arabsko Lud, je bilo mesto Benjaminev, devet ur od Jeruzalema in šest ur od Jafe. Rimljani so jo imenovali Diospolis (mesto Zevs-a ali Jova, kteremu so bili ondi tempelj zidali). Večkrat je bila Lida razdjana in zopet zidana. Sv. Peter je bil tukaj ozdravil udolomnega Enea, ki že osem let ni mogel iz postelje. V 4. stoletju je bilo tukaj škofijstvo. Posebno slavo je pa to mesto dobilo od sv. Jurja junaka, ki je bil v Lidi rojen, in ko vojaški častnik v Nikomedii v mali Azii mučen, ter zopet v Lidi pokopan. Cesar Konstantin (po družih Justinijan) mu je bil tukaj prezalo cerkev zidal, ki so jo Saraceni dvakrat razdžali, križanki pa zopet pozidali. V tretje je Saladin 1191 z mestom vred razdžal ta prečastitljivi tempelj, in od tistihmal se ni več povzdignil; je pa lep in veličasten še v svojih podertinah. Tudi veliko družih starin od Rimljanov in iz srednjega veka se neki ondi vidi. Groba sv. Jurja pa turki niso razdžali, ker tudi njim je svet „vitez z belim konjem“, kakor sv. Jurja imenujejo. Sedanji patrijarh Valerga v Jeruzalemu je tudi v Lidi, kakor drugod, zopet napravil misijonsko stanišče za katoličane in prevede ga z domačimi duhovni. Žal mi je, da tega tako slovečega kraja nismo šli ogledati, ker je precej deleč v stran. Bila je Lida v prvih časih keršanstva močno obljudeno, bogato in prelepo mesto, središče trgovstva in popotnikov med Jafu in Jeruzalemom.

Ob petih je naše kardelo prijezdilo v Ramlo, in sicer po prijazni, če tudi po nekoliko težavni ježi, ker tako popotovati se nismo bili vajeni. Dobri očetje so nas prav prijazno sprejeli. Bilo je še nekaj časa do terde noči, torej smo se precej vernili nazaj po stranski poti ogledat podertine templarske cerkve 40 mučencev, in smo že v mraku prišli nazaj v samostan. Ker je bila večerja že pripravljena, so nas kar precej v obednico peljali in k jedi posadili. Tudi prusovsko kardelo je bilo med tem dospelo, in kakor je v Jafi pred nami dobilo postrežbo, tako je moglo tukaj čakati, da smo mi odvečerjali; vsi na enkrat namreč niso imeli prostora. Ker pa v veseli družbi nismo posebno hiteli, nas je vodnik pruske družbe prišel dvakrat priganjat, češ, da gospé njegove družbe so že nekaj hudó opešale. Tako gorečevanje za svoje piščanstvo nima sicer kaj graja vrednega, vendar pa so mu nekteri naših precej zamerili in godernjali.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Razpisano darilo.) Prečastitljivo škofijstvo ljubljansko 22. vel. serp. to-le razglasuje:

Korar tukajšnjega stoljnega kapitela Jožef Poklukar, ki je umerl 7. sušca t. l., je v svojem pristavku k poslednji volji 26. kim. 1862 to-le volil, kakor besedno nasledva: „S pristavkom volim dve sto in zopet sto gold. a. v. ko darilo za delo brez prikrajšanja lastinske pravice tistima pisavcema izmed duhovstva ljubljanske škofije, ktera bota po presodbi prečastitljivega gospoda Kneza Škofa in dveh od njih v ta namen izvoljenih mož naj boljši in bližnje naj boljši poljudne bukve za čedno odrejo (das beste und nächst beste populäre Erziehungsbuch) saj v štirih letih po

moji smerti doveršila. Te bukve naj se spišejo v slovenskem jeziku, kolikor se naj bolj more po domače in priserčno, in naj pred naj bodo namenjene staršem. Tehniši ločine ali nabadke naj pojasnujejo primérne besede iz sv. pisma, pregovori in kratke prigodbe, kolikor je moč naj jih bogatě gojilne vodila in nauki za spodobno obnašo (mit medizinischen Regeln und Belehrungen für den Anstand); pa tudi ne, da bi jih preobširnost pristudovala, in naj torej ne znašajo čez 12—15 tiskanih pol. Kolikor je moč, naj imajo nizko ceno.“ — Tisti častiti duhovni te škofije, ki imajo veselje in zmožnost bukve ze lepo odrejo pisati po misli in odkazih ranjcega korarja Jožefa Poklukarja, naj se prav kmali tega dela lotijo, ter naj o pravem času dozorjeni spisni sad svojega prizadevanja v kn. škofijsko pisarnico dajo, da ga presodi, ter izreče, če mu od imenovanega ranjega v ta namen odločeno darilo gre ali ne gre, in da se naj boljemu rokopisu dá privoljenje za natis.

Iz Ljubljane. Ravno kar sem iz Mehitariske tiskarnice na Dunaji dobil komentar evangelija sv. Matevža, s kterim upam čast. duhovstvu ustreči, kakor poprej s komentarjem evangelija sv. Janeza. Tega vendar ne naznanjam le tistim gospodom, ki na duhovsko poskušnjo mislijo, ampak tudi vsim, ki imajo moj prejšnji litografirani komentar, da naj bi si ta novi komentar, kteri je popolnoma predelan, zboljšán, pomnožen in od visoko čast. škofijstva poterjen, v svojo rabo preskerbeli. Delo obsega 25¹/₄ pole v veliki osmérki in se dobiva v Ljubljani pri spisavcu po 2 gld. 20 kr. Komentar evangeliev ss. Marka in Luka je tudi že skoraj ves dodelan, in bo v enem zvezku na svitlo dan, kakor hitro se bo zadosti tega novega komentarja prodalo.

dr. Leon. Klofutar.

— Ljubljansko mesto si je podadmirala Tegethova in praškega župana dr. Belsky-ga izvolilo častna mestnjana. — Ako se razširi kolera v Ljubljani, je šolsko poslopje za bolnike odmenjeno in pripravljeno. — Med vojaki, ki jih je silo veliko prišlo iz Laškega, se po nekoliko kolera razodeva. — Znani Henrik Frajer, nekdanji varh ljubljanske muzeje, pozneje ravno to v Terstu, je 21. u. m. umerl. Bil je že več let slaboumen, pravijo od strupov, s kakoršnimi je imel v svoji službi dosti opraviti. — Gosp. Miroslavu Vilharju so svitli cesar pregledali nasledke njegove nesrečne pravde, ko je bil vrednik „Naprejev.“

— Za posebne bukvice „Popotovanja na Jutrovo“ se jih do zdaj sicer še ni prav veliko oglasilo, ker so se pa mnogi za več iztisov priporočili, ni dvoma, da se bo dalo to doveršiti. Prosim, naj o priliki še naznanijo, kteri želé bukvice imeti. Dozdaj jih je čez 70 iztisov zagotovljenih. Morebiti bi bile bukve pripravne za šolske in farne bukvarnice, ker v Danici bo popisovanje po listih razneseno, zlasti pa za take gg. duhovne in druge, ki imajo navado bukve med ljudstvo razposojevati za poduk in kratek čas.

Na Brezovici je bilo 20. u. m. slovesno šolsko spraševanje, ktero je pokazalo, da se otroci lahko veliko naučé, ako so učeniki goreči, v edinosti s svojimi duhovnimi pastirji delajo, in se čas prav obrača. Čuditi se je bilo, kako éversto in nekako samostojno so otročiči odgovarjali na vprašanja iz keršanskega nauka, kakor tudi brane oddelke pri učitelju umno in lepo razlagali. Nekteri so tako s povdarkom in z nekako močatostjo čitali, da je bilo veselje. Tudi pri izpraševanju iz sadjoreje in petja je gospod učenik Slivnik skazal svojo sposobnost in izpraševani svojo izurjenost. Pri obdarovanju so tudi tisti otročiči kaj malega dobili, ki so zmiraj zvesto v šolo hodili, kar se nam posebno posne

manja vredno zdi, ker s tako opazljivostjo se otroci močno vnemajo, da iz šole manj ostajajo. Sploh je bilo očitno, da djansko učenje z ozirom na rabo v življenji vlada v brezovški hvale vredni šoli, ki je bila napolnjena z otroci (zapisnik jih skazuje 230 v treh razredih). Navdušene, tehtne in globoko segajoče besede, s kakoršnjimi so gospod dekan Jožef Zupan o sklepu otročiče nagovorili, so otroci in pričujoče matere zvesto poslušali in gotovo ne bodo brez sadu. — O tej priliki naj opomnimo goreče učnike posebno na eno napako, preveč razširjeno v naši deželi, zoper katero zamorejo dosti pomoči, da se odpravi. Le-tá je gerda kletvinja. Veči del že otroci začenjajo kleti, s tem mnogi postajajo terdoserčni, neusmiljeni, pretepavci, ponočnjaki, zanemarjavci cerkve in zaničevavci staršev. Ta stran deželo v oliki zaderžuje. Naj bi gg. učniki o vsaki lepi priliki otrokom zaterdovali, kako ostudna pregreha je kletvinja, in da naj nobeden nikoli nikar ne zakolne, če tudi druge sliši.

— Precej drugi dan je bilo očitno spraševanje na Igu, pri katerem se je enako veliko hvale vrednega vidilo in slišalo. Sploh se mora reči, da mladina slovenska naglo in lepo napredva; da bi le vsi tudi nauke dobro obernali, izurjeni v branji sv. mašo pridno v cerkvi iz bukvic brali. itd.

Na Verhniki so 7. u. m. gospodje od l. 1841 svojo petindvajsetletnico slovesno obhajali, kar je bilo že omenjeno v predzadnjem listu. Bili so naslednji čč. gg.: Jože Boner, dekan na Verhnikih; Francišk Karun, fajm. v Ternovem v Ljubljani; Mat. Sutej, fajm. v Černomlju; Janez Potočnik, fajm. na Brezovici; Luka Dolenc, fajm. v spod. Tuhinu; Silv. Keše, fajm. v Begnjah (z drugimi ravno tisto leto posvečen); Jernej Dolžan, fajm. v Radovici; Jak. Krašna, fajm. v Zagradcu; Šim. Kosmač, duhovni pastir na Sveti gori nad Vačami; Ignacij Pec, duhovni pastir na Goričici; Anton Lampe, kurat na Gočri; Jože Sterbenec, duh. pom. v Kamni gorici. Pričujoči niso bili gg.: Lor. Rudolf, fajm. Vremski in Jože Golob, fajm. pri sv. Mihelu (zavoljo bolehnosti); Juri Snoj, duhoven v Mokronogu. Umerl je g. Jan. Hönigman, benetic. v Šentjurju na Gorenškem. Začetek slovesnosti je bil zjutraj ob osmih s slovesno sv. mašo z blagoslovoma, katero je pel g. G. Krašna, kakor starašina med njimi; vsi drugi so pri altari stregli. Precej je bila zahvalna pesem in nasledvale so druge maše vsih tovaršev v ta namen, da so se zahvalili milostnemu Bogu za vse darove in dobrote, ki so jih že prejeli na duši in na telesu, in ga prosili, da bi jih tudi še zanaprej dobrotno podpiral s svojo gnado. Verh tega je eden gospodov maševal za dušni pokoj ranjega kneza in škofa, ki so jih duhovne posvetili; eden za blagor sedanjega milostnega našega vikšega Pastirja; zadnja maša je bila pa za ranjega zgorej imenovanega tovarša, med katero so vsi drugi mertvašnice na glas molili. Po sv. maši so še bilje opravili. Sliši se, da ta slovesnost je bila močno spodbudljiva za občinstvo. Dogovorili so se med seboj petindvajsetletniki, da se bode vsak pri vsaki sveti maši svojih tovaršev še posebej spomnil, in kadar kateri umerje, bo vsakteri živih zanj opravil sv. mašo in mertvašnice, in tudi k pogrebu prišel, ako bo mogoče. Tudi to so sklenili, ako bi kateri brez svojega zadolženja toliko ubožen umerl, da bi ga ne mogli po stanu pokopati, da bodo tovarši to preskerbeli in mu križ napravili. Pri naslednjem obedu so se prijazno pogovarjali in spominjali nekdanih časov, ter se med seboj poterdovali za prihodnje delo v vinogradu Gospodovem. Opomniti moramo, da je bil družbo razveselil s svojo pričujočnostjo tudi priserčni osemdesetletni starček visoko čast. g. Andrej Potočnik, fajm. v Mošnjah, kateri je predsedoval pri zmernem pogostovanji.

Za to priložnost je tovarš gosp. J. S. zložil naslednjo primérno pesem.

V spomin součencem,

ki smo l. 1841 bogoslovne šole doveršili in 7 vel. serp. 1866 petindvajsetletnico obhajali.

Bog vas sprimi, bratje blagi!
Da smo srečno se sošli;
Petkrat pet je let na pragi,
Kar smo se izšolali.

Čast in hvala bodi Bogu,
Da nas toliko še živi;
Samo en'ga šestnajst-krogu
Šmert odnesla zgodaj si!

Oj, vé zlate mlade leta,
Kako naglo ste prešle!
Milo se v spomin zapleta,
Kak ste nam vesele ble.

Bog se smili duše tvoje,
Mili Janez, ljubi brat!
Ak še nimaš sreče svoje,
Prosit' čemo še večkrat.

Pa tud srečni tisti časi,
Ki ste nas zedinili,
V sveti zvezi, v zlatem pasu,
Da se kter ne pogubi.

Mi pa, dragi, serčni, mili!
Zdaj si dajmo vsi rokó,
Da za dobro pomladili
Vsi si bomo um, sercé.

Šli smo križem po škofii,
Kamor klical nas je glas,
Stregli ljubi domačii,
Da se polni vere klas.

Bog ohrani nam življenje
K sreči drugim ino nam,
Da dolžnosti vseh spoelnjené
Bo nam venec tu in tam.

Spet smo tukaj se sostali,
Da bi dali Bogu čast,
In veselo posveč'vali
Svoje zveze lepo rast.

Kadar pojde pa za goro
Trudno solnce naših lét,
Ti, o Večni! daj podporo,
Da slovimo srečno svét.

Daj, o Stvarnik! da pri Tebi
Vsi se enkrat snideimo,
In veselje samo v sebi
Večno skupaj vživamo!

Iz Lašč, 22. vel. serp. 1866. Sr. — V nedeljo 12. t. m. smo doživeli slovesni dan, kakor vže mnogokrat v Laščah, o katerem se nam lahko reče, kakor so povdarjali goreči g. govornik z besedami nedeljskega evangelija: „Srečne oči, ki vidijo, kar vi vidite.“ Bila je nova maša g. Simona Žužeka iz Lašč. Odlikovala se je ta slovesnost s tem, da so jo počastili preč. prošt in šolski svetovavec gosp. A. Jarec, ki so v liturgičnem govoru o mašnikovem posvečevanju razveselili zbrano množico, pa tudi na leci govorili primerne besede 24letnemu novomašniku, omenivši še njegovega brata Janeza, ki je predlanskim vernih duš dan pel černo oblečen novo mašo v Ameriki in je letos v misijonski službi vže dosegel samostojnost ali fajmoštversko čast. Novi mašnik — čverst slovenski sin — kaže vse dobre lastnosti za vero in narod v sebi združene, zato mu z zaupanjem kličemo ta trenutek:

Delaj zdrav, vesel in srečno,
Šimon naš! za paradiž;
Sej plačilo bode večno,
Zali venec za tvoj križ.
Da b' doživel pol stoletja,
Drugo novo mašo pel;
V raju plačo prizadetja
Čezobilno boš prejel.

Preč. gosp. govornik so pri nas še en teden ostali, šole pregledali in šmarni dan tiste obhajali, ki so vpervič pristopili k angeljski mizi, dobro podučeni po našem gosp. kaplanu (ki je tudi ta dan neprecenljive besede o sv. obhajilu govoril otrokom in odraslim.) — Še naj opomnim, kar so bili v pridigi omenili, da manjka duhovnov, kar bi pa ne bilo, ako bi vsaka fara naše škofije toliko sinov posvetila Božji službi, kot naša v Laščah; kajti maloktero leto mine, da ne bi imeli v Laščah nove maše. Vlani smo imeli novo mašo g. Jakliča s Kolpe, kateremu je pridigoval brat njegov; tedaj vlani in letos že drugi brat duhoven iz ene hiše. To je živ dokaz svete gorečnosti v naši okolici za ta stan. — Vse je hvaležno preč. gospod fajmostru našem, ki tako lepo

oskerbujejo vsakoletne slovesnosti v naši farni cerkvi in dostojno zališajo naš rajski dom. Vsi se nadjamo, da v prihodnje leto vpeljejo tudi Smarnice v povišanje časti Božje in naše farne pomočnice. —

Iz Amerike. V Vinibigoš-lake-u, 9. rožn. 1866, — piše gosp. misijonar Jož. Buh.

Danes 9. rožn. srebro pod ničlo stopa in sneg natava tukaj v severni Minisoti. Bilo je že skoraj en mesec lepo vreme, pa zima se rada povračuje. Mraza po zimi 21, 24, 26 ali 30 stopinj ni tukaj nič novega, včasih celo (živo srebro) zmerzuje. Pa tudi ljudje, ako niso dobro zavarovani in oblečeni, po zimi zmerznejo. To zimo se je pripetilo, da je še celo nekaj otrok zmrznilo, ko so se iz šole domú peljali. Andrej Dufort je postni dan po seno šel na veliko senožet, kjer ga je bil v jeseni nakosil, ker pa zavolj dalje ni mogel prvi dan nazaj priti, po noči hud mraz vstane, drugi dan njegovi voli sami nazaj pridejo, njega pa nekoliko pozneje zmrznjenega najdejo. Če pa človek spremene vremena dobro pozna, in da je vedno previden, pa vender ni tolike nevarnosti, kakor bi se je iz prvega bal. Nar večji nevarnost je zavoljo tega, ker tukaj v severni Minisoti ni dosti hiš. Če se iz št. Pavla proti št. Klavdiju pelješ, najdeš še nekatere vasi in terge, kakor št. Anton, ki je prav prijazno mestice. Če se pa od št. Klavdija proti Krov-Vingu od jutra proti večerju po pošti pelješ, vidiš sam Lak-Rapid, Plat-River, Little-halls, Belle-Prairie. Če pa še naprej greš, pa do Leech-lake razun Gur-lake celo več ne vidiš hiše ne ljudi. Lansko zimo, ko sem gori šel, sem torej v snegu spal; eno noč je bilo 18 stopinj, enkrat pa 21 mraza. Nevarno bi bilo sicer po zimi popotovati, pa s pol-Indijani, ki so jim dobro znane pota, vreme in druge okolišine kraja, vender ni tako zelo nevarno. To spomlad, ko sem zopet prišel nazaj med Indijane, sem tudi dvakrat do Leech-lake prenočil pod milim nebom; in potem tudi še dvakrat preden sem prišel na svoje stajališe ob Vinibigoš-lake-jezeru. Tukaj stanujem pri pol-Indijanu, kateri me rad za nekoliko časa s potrebnim preskerbuje, da njegove otroke nekoliko podučim, med tem pa tudi Indijani vsak dan k meni zahajajo in se tako z njimi soznanujem in jih skušam za sveto vero pridobiti. Toda z odrašenimi je kaj težavno, ker preveč ljubijo svoje neverske vraže. Vendar pa so pri volji, da bi se njih otroci kaj boljšega naučili in izurili. Druga težavnost je pri spreobračevanju Indijanov njih nestanovitnost (v stanovanji), ker skor vedno od kraja do kraj hodijo. In to jim skoro ni zameriti, ker ne sejejo in ne žanjejo, pa vender jesti hočejo. Torej morajo hoditi za ribštvom, lovom, divjim rajžem in cukrenim javorjem, da se preživijo.

Častiti gospod! vem da si radoveden, kako se mi tukaj godi? Pač moram reči, da smo na svetu, kjer koli smo. Pod solncem je človek lahko povsod zadovoljin, ali pa tudi nikjer ne. Ko bi bil iz kakega posvetnega namena zapustil domovino, prijatle in znanke, bi tukaj zadovoljnosti ne našel; ker sem pa to storil zavoljo Boga in da bi ložej svojo dušo zveličal, sem v tukajšnjih pušavah prav zadovoljin. Žalosten sem pa večkrat zavoljo tega, ker dvomim, če bo mogoče kaj s temi Indijani storiti zastran njih spreobrnitve. Trudim se sicer, pa se mi zdi, da sem enak kmetu, ki seme po njivi seje, akoravno sadu ne vidi, zaupajoč na rodovitnost zemlje; tako tudi jaz upam na milost Božjo, da se bo Bog usmilil tudi enkrat (znabiti de kmalo) teh ubozih Indijanov. Nekaj indijanskih mladenčev in deklic pač spodučujem, in sem jih tudi lansko leto podučeval. Enega odrašenega Indijana sem lansko leto kerstil, in letos pa poročil. Z Indijani tukaj sem se prav sprijaznil, poglavarji me radi imajo, in tudi so mi že

prostor pokazali, kje da naj si hišo, cerkev in šolo postavim, če mi med njimi dopade. Pravijo: Mi smo sicer prestari, si šege ali vero belih prilastiti, pa naši otroci, da si jih prilastijo, bi nekatere izmed nas veselilo. Pri vsem tem, kakor okolišine spričujejo, bi se z Indijani sčasoma pač kaj dalo opraviti, posebno ko bi se misijonarji pečali z otroci, jih nabirali in izrejali v sveti veri. Pa bi znalo terpeti nekaj let, preden bi to vesel sad obrodilo. Ne vem, kaj in kako bodo še prečastiti škof to reč razsodili. Kar je meni tudi nekoliko serčnost pri tem težavnem delu poterlo, je neka nevarna bolezen, ki me je to zimo napervo napadla in se potem še parkrat ponovila; kri se mi je bila namreč uderla. Pa pri vsem tem ne obupujem; na svoje moči in zmožnosti se ne morem sicer nič zanašati, pa tolikanj bolj zaupam na Božjo pomoč; naj se zgodi sveta volja Božja. Moja navada pri obnašanju s temi divjaki ali Indijani je posebno ta-le. Kadar me kdo obišče, mu najpopred malo berem od verskih resnic in iz življenja Kristusovega ter posebno omenim čudeže, ki jih je Jezus Kristus delal, in pa apostolsko djanje. Zlasti jih podučujem, da je Božji Sin Jezus Kristus samo iz ljubezni do nas na svet prišel, samo iz ljubezni do nas terpel in umerl, da bi nas srečne storil in zveličal; tudi dokazujem, kako da bi se zamogli njegovega odrešenja udeležiti itd. Razlagam jim poglobitve zgodbe svetega pisma novega in starega zakona v podobah, in jim nazadnje še kake druge mične podobe kažem, da jih tako bolj privabim. Učence pa, kateri vsak dan pridejo, tako rekoč „inštruiram“ v katekizmu, pa tudi v branji in pisanji; posebno rad bi divjake brati naučil, in potem jim pripravnih bukev v roke dal. Tako upam sčasoma veliko opraviti, če bo Božja volja. Kar pa živež zadeva, mi nekoliko prečast. škof preskerbijo; v nekterih krajih pa ni treba, kakor tukaj pri pol-Indijanu, kjer stanujem, ker mi on jesti daje. In tako se preživim, hvala Bogu! Navada je tukaj v Ameriki, da povsod farmani letno plačo svojemu duhovnu dajo. Pa Indijani sami nič nimajo, torej tudi nič dati ne morejo, temuč še le radi kaj vzamejo. Prav za prav bi tukaj država mogla vsled svojega „Traity“ (pogodbe) misijonarje z dnarjem previditi; tudi je bilo že veliko denarja tukaj potrošnega med protestanške učnike in ministre; ker pa nobenega vspeha niso mogli dokazati, torej je vse zastalo. Indijanskega opravnika (agenta) sem v tej zadevi že trikrat nagovarjal, pa zastonj. Meni ni ležeče, da bi denar za-se dobil, ampak za izrejo indijanskih otrok. *)

Kaj je kaj novega po širokem svetu?

Mir. 23. uneg. mesca o poli dvanajstih ponoči je bil podpisan mir s Prusom, ki je neki tudi od svitlega cesarja že poterjen, in precej so jele pruske čete zapuščati našo zemljo, katero so v teh malo tednih kakor kobilice objedale. Za 20 milijonov tolarjev, ktere je Avstrija plačala Prusu, so že nekaj dni poprej peljali v Berolin; štirinajst vradnikov pa precej vojakov je šlo za stražo s srebrom. Te so menda dobro sprejeli! Tudi z nemškimi vladami je Prus večidel že sklenil mir in si zraven lepo opomogel. Hanovransko, Kurhesijo, Nasa-vijo pa Frankobrod jim je pobral in za-se prideržal; Saksoncu je sicer pustil zemljo, vender pa hoče imeti višji oblast čez saksonsko armado. To je čudna reč! Plača tudi 20 milij. terdnjakov! Bavarec zgubi kosec zemlje in plača 30 milijonov gold., Virlenberg 8 milijonov itd. Po tem takem se steguje sedaj nova Prusija od francoske in belgiške meje tje do Rusovskega in od severnega morja do reke Majne, in šteje 28 milj. duš,

*) Prejeli smo mično pismo g. mis. Pirca do milostnega kneza in škofa, ki pride prihodnjič. Vr.

Avstrija pa po zgubljenih Benedkah nekaj nad 33 milijonov. — Z Lahom še ni nič gotovega dognano.

Na Dunaju snujejo pripravniško napravo (Pädagogium) na brezverni (racionalistiški) podlagi, kakor eden odnotnih listov pravi. To dela mestni odbor v velikem mestu katoliškega cesarstva, ktero ima k vsemu temu devet desetih katoliškega prebivalstva! Eden odbornikov je o posvetu za to reč izlegel ta-le rek: „Veda ne pozna nobene domovine in nobene vere!“ Hoch, verli dunajski patriot! Minerva in njen čuk take modrosti nista zmožna.

Rimsko. Po Božjem dopušenju z napredvanjem zgodovine „lažnjivo“ prostomiselsvo in mavtarstvo obhaja znamenite zmage zoper pravico in zoper katoličanstvo. Med silnimi viharji stoji zdaj Rim kakor otočič sredi povodnji, in vse gleda, kaj bo? Kteri s posvetnim očesom gledajo, svetvajo starčku Piju IX., naj vendar podajo roko roparju Emanuelu, naj prijenjajo, naj mu priterdijo k njegovemu plenu ter se z njim v miru spravijo. Kteri pa vedo cerkvene pravice in svete prisega papežev, dobro sprevidijo, da to je nemogoče in da Pij IX. svojega pregovora „Non possumus“ (ne moremo) nikoli ne bodo v „Possumus“ spremenili. Papež ne morejo kakor papež nikoli reči: Smé se drugemu s silo jemati, smé se sam sebi tuje prilastovati, smé se pravica teptati, smejo se postavni kralji in vladarji z njih sedežev preganjati, smé se npravnost (čednost) zatirati, vera zasramovati, smejo se samostani pleniti, škofje izganjati in zapirati, duhovni v ječe potikati, ker so bolj Bogu kot ljudem pokorni. Tacega papež ne more ne govoriti, ne priterdovati, ne delati, pa tudi noben pravičen človek na zemlji ne. Tako govori in dela frajmavrarstvo in „lažnjivo“ prostomiselsvo.

Bukve brez čerk.

(Po K. Šmid-u.)

Sedel pred svojo hišico
Je kmetič s sivo glavico,
Prebira male bukvice,
Do serca so ga ginile,
In lice mu zarudeči,
Ko solzno ga oko rosi.

Zdaj pri dohtar Glavijan,
Ima učenosti jezik vžgan
In kvísko nosi on glavó,
Došel da bi skor nebo:
„Kaj tereš bebec?“ praša ga,
„Poznaš li znanje čerke „a“?“

„Gospod, učeni dohtar ste!
Ne „a“ ne „b“ ne najdete;
Sest listov v celih bukvah je,
Al čerke ni zapisane;
Le barve tu šestere so,
Povejte, kaj pomenijo?“

Močé poslušaj Glavijan,
Kaj starček spravil bo na dan;
Zelo upade mu sercé,
Kedar pomén vseh listov zvé,
In kmetič šteti rad začne
Od kraja precej barve vse:

List prvi višnjev ko nebo
„Le gori,“ pravi, „glej oko!“
In drugi ves rudeč ko mak,
Ki ga na polji vidi vsak,
Me spomni Jezusovih ran,
Ki zame je terpel voljan.

Je tretji bel ko lilija:
„Ohrani čistost zmir serca,
Dokler na svetu še živiš,
Da se v nebesih veselíš!“
Tako list tretji govori,
Če ravno čerk na njem nič ni.

Četrti oglju je enak,
Uči me: „v grob da mora vsak!“
In petega ognjeni žar
Spominja na pekel me kar,
Zlatá se žesti lesketá,
„V nebesih, pravi, sem domá!“

In če prebiram bukvice,
Oko mi vedno solzno je,
Vse kar mi treba je, da znam,
Le tukaj notri najdem sam,
Zato so stokrat ljubši mi,
Kot v vaših bukvah vse zverli!“

„Hm,“ misli zdaj si Glavijan,
„Le-tá dovolj ima možgan!
Kder malo stri — pa dosti vé,
Le-tá po poti rakov gré!
Kder malo vé, — pa to stori,
Je moder, srečen svoje dni!“

Hrabroslav Perné.

Marii na Rožniku.

Ko jutro zlata zarja krasi
In zopet beli dan rodi,
Z gorice v dol se sel oglasi,
K Marii romat' mi veli.

Cvetličnik, ljubljeno svetišče!
Tvoj kliče me presladki don;
Ljubljancanom si zavetišče,
In rajski glas tvoj mili zvon.

Nedolžnim slast tu rajska lije,
Spokornim sveti sprave žar;
Obliče grešno pa se krije,
Ne upa zreti na oltar.

Prestol, Marija! Ti svetijo
Krilatcev Božjih četice;
Otrók ročice Ti darijo,
Lepó pleteno venčike.

O prosi Sinčeka, Kraljica!
V naročji čistem ga derže,
Sej vem, da vseh si smiljenica,
Oborni milo k nam sercé!

Cvetličnik, naše lepotiše,
Naj nam zavetje v stiski bo;
In Cvetko, ki j' tu obišče,
Na vék naj gleda tam oko!

Fr. Mekinec.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofli. S smertjo korarja viteza Štef. Grizoni-a je izpraznjeno Kurchpergovo korarstvo je 10. u. m. razpisano. G. duh. pomoč. Jarec greiz Zagorja na Rake. Prestavljeni in postavljeni so dalje gg.: Franc Uranič v Černomelj za kateheta; Šimon Žužek v Drago; Fr. Žagar v kočevsko Reko; Jer. Ramovš v Št. Janž; Ant. Lenasi v Logatec; Ign. Kutnar v št. Jur pri Svib.; Mih. Koželj v Černomelj (2.); Jan. Klofutar v Svibenj; Fr. Kepic v Kolovrat; Lor. Gerjol k sv. Križu pri Kostanjevici (2.); Mat. Abzec v Trebelno (2.); Vil. Gasperin v Mozelj; Dam. Pavlič k sv. Trojici; J. Čadež v Vreme; Mih. Mogolič v Idrijo; Jan. Dovič v Černomelj (3); Ant. Domicelj v Stari terg pri Polj.; Prim. Jan na Polšnjek; Lor. Rozman v Dolejno vas; Šim. Pleničar v Trebelno; Ant. Anžur v Škocijan (b. G.); Jak. Gros v št. Lorenc (ob Tem); Jan. Lunder v Razderto (eksp.); Jan. Dolničar v Rovte nad Jesen. (adm.); Jan. Ankerst za benef. v št. Vid pri Berdu; Jan. Dolinar v Smarijo; Jan. Vovk v št. Jernej; Fr. Grivec v Leskovec; Greg. Jakel v Planino; Ant. Žakelj k sv. Duhu na Dol.; Ernest Čuber v Sostro; Val. Skul v Dol; Val. Bernard v Selce; Jan. Berčič na Studence; Kozm. Pavlič v Poljane nad Loko; Juri Dernovšek na Berdo; Bl. Šoklič v Teržic; And. Pogorelec v spod. Idrijo; Janez Teran v Begnje; Jož. Razboršek v Vodice; Mat. Zarnik na Breznico; Mart. Derčar na Obloke (2.); Pet. Mohar v št. Peter pri Nov. m. — Umerl je g. Vid. Antončič, kapl. v Dolu. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. ³/₄ gld. sr. Oseba neimenovana, Kristusovemu namestniku iz serca vdana. — Kralju-papežu 4 gold. — Neki duhoven 2 gold.; naj ga sv. Oče blagoslové za uro zadnjo srečno, in srečo večno. — Bog! Ti papeža in Rim mogočno vari, ki zapuščajo ga kralji in cesarji! 1 gold.

Pogovorí z gg. dopisovatelí.

G. M. D. v Terstu: Zastran pomanklj. listov odpravnistvu naznanjeno. — G. P. Sr: Vse prav in dobro; za omenjeni spis prosimo. — G. Bl. Tr. v št. Lor: Hvala za opomin. — G. L. Gor.: Opravljeno. — Gg. Š. J. in O. V. P. zastran napisov: Opravljeno. — G. A. K.: Lepa hvala za dobre tvarine, ki se bodo o primérni priliki vsnovale, akoravno bi se nekatere bolj posale v kako spodobudno knjigo. — G. kl. J. J.: „Gratulor“ zastran naznanjenega; — za pogreš. naročeno. — G. J. F. v G.: Bomo skušili hitro. — G. A. Že.: Vse po Vaši volji precej prihodnjič, ker zdaj je bilo že pozno. Za vse skupaj „Gratias!“